

Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

Alexandri Achillini Bononie[n]sis de orbibus libri quatuor

Achillini, Alessandro

Bono[n]ie, 07.08.1498

Dubium Tertium

urn:nbn:de:hbz:5:1-38553

Abium tertium vtriusque motus caeli fuerit
d aeternus. R^o p^omittendo sensus quodis esse
hic. s. an aeternali mouebat caelum. Et
tunc sunt duo dicta p^o op^o Aristotelis est q^o. Z^m
veritas est ad oppositum. Ad primum dictum arguo
primo ex natura instanti. q^o istas est continuatum tempus
ymo istans est continuatio eius s^m Aristoteles 4°
phy^o textu comenti 121. istans. n. p^ois exigit temp^o
preteritum et futurum q^o tempus nunquam incipit. q^o cum temp^o
existat tempus est aeternum. q^o cum non sit temp^o sine
motu etiam motus est aeternus. r^o est Averrois 3°
phy^o comento 31. sumpta ex Aristotele 8° phy^o textu
comenti 11. etiam 4° caeli textu comenti 25. et in de
structione destructionis disputatione prima dubio
15. Hec r^o instantia habet. q^o punctum est duplex
scilicet in actu et in potentia punctum in potentia est par
tium linee continuationis. sed punctum in actu non. q^o punctum
in actu est extremum linee. id terminat eam et non pri
nuat. p^oportioabiliter tamen in tempore duplicia sunt instan
tia unum est instans in potentia et illud est partium
temporis continuationis aliud est instans in actu et illud
est terminatum tempore et non continuationem. om^m
enim dat terminatum aut initiatum dicitur q^o non co
tinuat partes dicitur. ita dari potest totum tempore ter
minatum aut initiatum instans q^o non est priuati
um tempore. Contra istos sunt verba philosophi p^o
metheor^o 1° finis. et in p^ois non habet finem. et 3° caeli
comento 15. impossibile est temp^o non esse. Pre
terea ex ratione sequitur tempus incepisse. q^o in instanti
tempore initiatum fuisset verum dicere tempus non
est. et immediate post instantem q^o est p^ois erit tempus
cuius oppositum. p^obat q^o tunc non esse tempore p^oces
sisset esse. et ante tempus fuisset non esse tempore. q^o
est in p^o p^o q^o non est dicitur sine illo cuius est dicitur 13
ante est dicitur tempore. et ante temp^o fuisset tempus.
et ut inferat ut p^ois et Averrois inferunt 3° caeli te^o
comenti 15. sequitur fuisse temp^o in q^o non fuit temp^o.
Istae haec r^o instantia. q^o extra est dicitur loci 2° caeli
textu comenti 69. n. 3° v^o extra mundum non est locus:
q^o extra mundum est locus. similiter non v^o ante temp^o
non est temp^o. q^o temp^o est ante temp^o. R^o est dif
ferentia hic et ibi. q^o extra mundum non est aliquid. sed
si mundus incepisset: tunc ante mundum fuisset aliquid
puta deus et non solum ante s^m nam sed ante nota
te successionem et non aeternitatem q^o est tota simul
et indiuisibilis. Preterea tempore esse p^ople
tum est per aliam 4° phy^o comento 88. et textu co
menti 121. p^obatem prius posteriori locus at ab ani
ma non dependet. Preterea principaliter si non
esse p^ocedens tempus esset non esse simpliciter. tunc
tempus esset impossibile et nunquam inciperet. si aut
illud non esse non sit impossibile 13 q^o sit in subiecto

mutabili d non esse ad esse. et ante tempus fuisset
aliquid mutabile ab esse tempore in potentia ad esse
tempore in actu. et omne tale aut tempore mensu
rare aut tempore coexistere q^o ante tempus fu
isset tempus. Preterea non est prius n^o posterior
sine tempore n^o tempus sine motu et d^o e^o dicitur
esse in istas et punctum sic q^o l: sit punctum terminatum
et non continuationis. q^o non diffinit punctum per esse
continuationis partium linee. sed per esse unitates ha
bentes p^o prius posteriori tamen non dat instans
q^o sit continuationis. q^o diffinitio instanti est esse co
tinuationis partium tempore. et l^o d^o e^o terminus d^o
ei non continuationis dicitur. q^o illi succedit nox. tamen non
dat instans terminus tempus et non continuationis ipm. q^o
in priori et posteriori quocumque signo dato ymagi
natur p^ocedens mensura et sequens. et p^o hoc Averrois
4° phy^o p^omo 25. sequitur ut dispo^o instanti sit sicut dispo^o
puncti q^o est in circulo puncti q^o est in linea non sic q^o q^o m^o
punctum in circulo est principium et finis eiusdem linee. q^o una
partem tempore terminat. a. instans quam non initiat
sed q^o m^o d^o punctum circuli est principium et finis
sic d^o instans est principium et finis. Preterea
temp^o successivum est. q^o alicui succedit. aut q^o t^o p^o
aut non tempore. si tempore: intentum. si non tem
pore: tunc nulli succederet. aut si alicui: tunc tem
pore b^oet oppositum prius aut priuatiuum. q^o si impossibilia
motus. n. nouus succedit geti exanti in tempore in
quo motus esse poterat. et tunc oportet q^o q^o m^o mu
tatio q^o incipit motus esse e^o instantanea ita mutatio
qua incipit tempus esse esset instantanea et.
Preterea si non esset motus: et postea inueni
ret tunc non mobilis p^oueret ad recipiendum motum.
p^o est Averrois in de s^o destructionis disputatione
ne prima dubio 14. Tunc est istas terminus tem
pus aut remaneret: et sic esset stans et non instans
aut non remaneret: et sibi succedit mensura in q^o non
est. et succedit illi tempus. Preterea post ta
le instans non motus mobile et potest moueri q^o q^o scit. q^o
tempus est p^o q^o motum et q^o t^o tempus mensurat.
Si at corradenter huic p^o r^o i arguendum e^o d mu
tato esse in motu. q^o idem mutatum e^o e^o principium
et finis motus. q^o priuat motus et v^o ratio Aristotele.
p^o caeli te^o comenti 100. R^oideo q^o r^o non e^o ita ge
neralis. q^o non de r^o e^o mutati esse e^o terminare et ini
tiare motum. p^o in istis inferioribus. Z^o arguitur
ex r^o e^o primitati in motu. q^o si ipse non esset aeternus:
ipm p^ocessisset alius motus. p^obat p^o q^o si incepisset
motus: ipse prius fuisset in potentia deinde in actu.
q^o fuisset subiectus potens recipere motum. et fuisset
motor potens mouere. q^o o^o motorem aut mobile
mutari: aut impediens remoueri ad hoc ut motus
nouus esset. et motus caeli p^ocessisset alius motus.

ratio ē *Auerrois* in de subā orbis ca^o 4° sumpta ex *Aristo*. 8° phy^o 12° cōmēti 7° r cōfirmat p dic ta ibi textu cōmēti 12. Hec at rō instantiā bz. qz nō recipit motus esse p motū ēminatū ad ipsū 5° phy^o textu cōmēti 12. sz subito mutat motus de nō ēē ad ēē: nō v3 igit p^o mot^o incipit ēē. g motum precessit mot^o. qz sufficit q motū precesserit mu/ tatio. Cōtra aut motū precessisset motor r mo/ bile: aut nō. si nō: g oz dari motum quo pducant in ēē motor vel mobile. si pcessissent aut i dispōe q mouere pnt: aut n. si i dispōe motiua: g mouissent prius. si. n. motor ē nālis: nō posset nō mouere. r si volūtari^o ēt mouisset. qz voluisset mouere alī opte ret mutari motorē d nō velle mouere ad velle mo uere. volūtas. n. ēē d dispōib^o requit ad mouēdū. si at nō ēēnt i dispōe motiua: oz dari motū quo ac quirat dispō illa motori vel mobili. qz nō ē trāsīt^o a motio ad motorē: r a mobili ad mouēi sine mu tatione. r l3 nō regraf motus an motuz q ēminet ad ipz motū. requit tū mot^o quo acgraf motor vel mobile vel dipō in illis ad motum requisita aut remotio impedimenti. B^o a motore per sim/ plicem emanationē pducit mobile. r^o motū non precessit mot^o. sz mutatio. Cōtra qz subiectum in potētia accidentalī precessit subiectū i potētia eēntiali g subiectū motus precessit aliud subiectū prius. r sic gñabile ēē cālū ex illo r. 2° subā incipit ēē gñatōe incipit. g tūmo motus incipit g nō simplici emanatōe. Tū ēt ex nē ēt aliqd p actō g pēsuppōit ens in p^o ex quo p se fit ali/ qd. 3° rōe pūnitatī i motu r regularitatī ei^o. qz mot^o cālī ē pūnitus r regularis. g indiget mo tore intrāsmutabili. g motor pūnitauit r pūnitauit motum. Hec rō instantiā bz. qz nisi bēat i mo tu aēntas: ēt nō habet motoris intrāsmutabilitas. bic igit petis pūnitū aut ratio nō ē nisi. pbabilis. Sz p ois mot^o cessans aut violent^o ēt aut violē tiam comitans. sz nō ponit in cālō motus violēt^o aut violētā comitās. 2° cālī cōmēto 50. g nō pōit in cālō mot^o cessans. violētia at q ēt i motu ignis sursum est qz mobile est extra suū locū nālez. ex p/ tinuatōe igit motus in ppetuū r illius regularita te sufficiēter iserit motoris intrāsmutabilitas siue incoeperit motus siue nō. Preterea nō est ma ior rō q qescat stella in vna pte qz in alia cālī g p/ tinue mouebit. est. n. mobile pūnitue in principio r in fine motus. qm idem pūntuz est pūnitū r finis r ēt mutātū esse p3^o cālī cōmēto 100. Pre/ terea nō est aptior moueri vna ps cālī qz altera n3 ad qescere. igit continue mouebunt. Prete/ rea melius ē deū mouere qz nō mouere. g pūnitue mouet r mouebit. Preterea entūz multitudo

est melior n̄ multi^o g ppetua fuit entū multitudo sed forme nāles i suo esse r pseruari dependent a motu cālī. g eo cessante oēs desinerēt. g remāeret mā sine forma qz igit impossibile est māz esse sine forma tā impossibile ē cālū nō moueri. Quar/ to arguit ex aeternitate motoris quaz non pbo ex motus aeternitate. qz hoc ēē petere pūnitū sz ex hoc q motor est pūm respectiū qz non pōt inci/ pere vificari de aliquo nisi p mutationē in altero extrēo relatiūoz. sed mutatio hec non ē in alio a deo. non ēt in deo ergo nō incipit vificari motorē ēē de deo. si in alio a deo ēē mutatio tūc ante pū/ mum motum ēē alius mot^o. r^o pōt *Aristo*. reuer ti in 8° phy^o textu cōmēti 50. 53. 65. ab aeternita te motoris sup motus aeternitate qzuis pbatum fuerit prius motorem esse aeternum ex motus aeternitate. Habet hec ratio instantiam. de ha/ bituato potēte exire i actū absqz mutatōe sui 2° d aia textu cōmēti 58. Tū qz agēi nāle sine muta tiōe pōt agere. Tū ēt agēs volūtariū sine muta tiōe potest exire in opus vt volens cras currere. Ad primū definiaf potētia habituata p ap/ petitūz operis aut operati. Ad 2° aut appoxi maf passūz aut remouet ipedimētum r. Ad 3° expectat tēp^o r. Pretea rōe nālitatī mot^o. Alio us cālī est nālis r non hās pūm. ergo ppe tuus est. Preterea generatio r corruptio i istis inferiorib^o sunt aeternae. pbat ex nā mutationis p regentī subiectum aeternū qz cū sit potētia aeter/ na pūppōit aeternū actū. Tū qz generatio vñ us est cor^o alterius. Tū ēt ex nā modi gene/ randi r pducendi res nāles quos modos multi/ plicari oz. vt 8° phy^o ar^o *Auerrois* corroborādo ar^o phylosophi ibi. Tū ēt ex nā agēi pū^o re quirente agēs vñ aeternum. vt ar^o pūb^o 3° metha^o te^o cōmēti 12. r 12° methaphysice te^o cōmēti 34. r 2° de generatiōe textu cōmēti 56. oz igit cālī motum ēē aeternū si generatio aeterna ē r. Necessi/ tate at generationis vñ *Aristo*. 2° cālī textu cō/ mēti 21. ad oñdendum pluralitatem motū cālī stium ideo ea negata pū demitatio phy 2° de gene ratione textu cōmēti 54. ad oñdendum generatio/ nem r corruptionez ēē ppetua qz assumit pūb^o p ante motū locale cālī ēē aeternū r. Cōtra aetē/ tatē motus ar^o tribus vñs Prima est ex nā moto ris. qz omne mouens pp finē mouet. tunc qro d fi/ ne motoris aetēi aut ē forma quā appetit motor: q pūppōit motū: aut est alius finis qui p motum acgrēd^o sit. Si primū tūc forma appetita ē ēē cor/ poris cālestis. ergo pp illā nō ē mot^o. p3^o qz hūb^o presentibus in mā cessat motus. argumentum est *Auerrois*. 12. meth^o co^o 36. Si sit ali^o finis: aut si/

nis alii inducet. aut nō. Si inducet ergo alii finiet
 mot⁹. si nō inducet. ergo mot⁹ est occiosus. p³ q²
 dixit Auerrois primo celi cōmēto 65. Qd infini
 to tempe mouet ad nullū finē mouet. et qd ad nul
 lum finē mouz occiose mouz. Tū qz finis local
 mot⁹ ē locus: seq⁹ corp⁹ caeleste moueri in locum
 ad qm nō futuz ē venire. cui⁹ o^m vult p³ū⁹ primo
 celi te⁹ co¹ 58. Cōfir⁹ qz mot⁹ q nō hz finē est
 occiosus. s³ mot⁹ a⁹ctus non hz finē. 2° celi auc⁹
 antiquoz te⁹ cōmēti secūdi ergo 7c. Qd si nega
 ueris maiorem tūc perit dem⁹ratio Aristo. primo
 phy⁹ te⁹ co¹ 39. ⁹ Anaxagoram arguentem inte⁹
 rit⁹ segregare qd nūq³ p³lebit. q² inte⁹ ē occiosus.
 eodē⁹ arguo ite⁹ rit⁹ mouē qd nūq³ p³lebit q² ite⁹
 ē occiosus. Secūdo si essz mot⁹ a⁹ct⁹ a motore
 a⁹ct⁹: cū q² cir¹⁰ sit noua: seq⁹ q² ab a⁹ct⁹ motore
 erit aliqd nouum immediate. Cōfirmat si mo
 tor celi facit motū a⁹ct⁹: et mediāte caelo et motu
 celi sit noua so: ma in his inf⁹ b⁹is. q² ab antiquo ē
 nouitas mediāte antiquo. qz qm⁹ antiquus ē mo
 tor ita antiquus ē motus eius. Ad primū finis
 p³icipalis motus a⁹ct⁹ ē intell⁹ia. ad p³ationez ne
 gaf p³ qz auc⁹ allegata de p³eruatiuo motu non
 loquit⁹ ut exercitiū quo sanitas p³eruatur qualis
 est motus caelestis s³ Auerrois. 12. methaphisice
 cōmēto 36. Est quoqz motus caelestis p³ formas
 generabiles secūdario. et l³ p³u⁹ aliqua educatur
 de mā nō p³ hoc cessat motus. qz illius finis p³i
 marius durat. et sui intrāsmutabilitate ipse est cau
 sa a⁹ct⁹itatis in motu. et inten⁹ adhuc forma g⁹abilis
 7c. ideo non o³ qd inducto fine secūdario cessz ar
 tificis operatio tales at secūdarij finis m⁹ae i po⁹
 accinguntur qbus acq⁹it mutatio cessat. sicut voluit
 Aristo. p³ de generatiōe te⁹ co¹ 55. Ad Auer
 rois intell⁹ p³positio illa de non mouēte local⁹
 et si de local⁹ mouēte intell⁹ d⁹ recte mouēte glosa
 est Auerrois ibidez. Ad p³firmatiōē Auerro
 is primo celi co¹ 100. celi non hz nisi vñū locuz.
 et i illo mo⁹. d⁹nt igit⁹ circularit⁹ mota a recte mot⁹.
 qz recte motoz locus est finis in qm non ex⁹is
 mobile fer⁹ cū non impedit. sed circularit⁹ motoz
 locus ē in quo mouet⁹ mobile non at ad qm. ideo
 negat p³ ar¹¹. Ad altaz p³fir⁹ ne⁹ minor nisi in
 telligat ipm non h⁹re finem in quo desinat eē i quo
 sensu minor essz ēa. sed negaret maior et tunc ad
 dem⁹rationē Aristo. alii intelligendo ipm qz Auer
 rois ibi exponat facile ē r⁹ndere iuxta l⁹am phy.
 Intellectus intendit ex quolz extrahere quodl³: et
 non potest. q² occiosus ē. et tūc p³ negātez minorem
 inducit Aristo. ac¹⁰ ex subiectū. et tūc non est ratio
 applicabilis ad p³positū. Ad secūdū nouū esse
 ab a⁹ct⁹o potest duplici⁹ intelligi: vno modo varia

bili. et potest esse nouū ab a⁹ct⁹o. ut eclipsis. secun
 do modo inuariabili. et hoc duplici⁹ aut mediāte:
 aut immediate. primo modo producū⁹ forme ma
 teriales ab altissimo. Secundo modo: aut nouum
 est in esse intēionali: aut reali. Primo modo ali
 quis intellectus speculatiuus potest esse de nouo
 productus a deo qui est itellectus agēs nullo alio
 agente secuz cōcurrete. non eniz fanta⁹ma aut ali
 ud intellectui agēti coagit. Secūdo modo est du
 pliciter aut s⁹m quid aut simpliciter. s⁹m qd nouū
 est intellec⁹ possibilis qui a deo vnitur materie. a.
 cui prius non vnēbatur. est enim nouū in hoc.

Secundo modo adhuc duplici⁹ vno modo in
 actualio modo in potentia tunc circulatio. a. est
 immediate ab a⁹ct⁹o. sed ipsa non est in actu: sed
 in potentia quia ipsa est pars aeterni motus. et sic
 ipsa non habet terminum in actu dictū est hoc ab
 Auerrois in destructione destructionū disputatiōe
 prima dubio 13°. dicendum est igit⁹ q² ab a⁹ct⁹o
 inuariabili non potest esse nouū immediate in re
 ali esse quod sit nouum simpliciter et sit ens in ac
 tu. Ad confirmationē celi est antiquum
 s⁹m substantiam: nouitatē tamen habet per motū.
 quia eo aliter se habet. motus quoqz et si a⁹ct⁹us
 sit nouitatem tamen habet quia stellam adducit
 super. a. parte ter⁹ et aque aut aeris 7c. super quaz
 certo tempore prius non fuit. ideo operatur stel
 la aliqua in aliqua parte in qua prius aliquādo
 non operabatur potest igit⁹ ab a⁹ct⁹o alii et alii
 se habente prouenire aliqd nouū in inferioribus
 7c. Secunda via arguitur ex natura mobilis
 caelum est in potentia ad quietem. ergo aliquādo
 quiescet. patet cōsequētia. quia nō frustratur po
 tentia in tēpore infinito. p³bat antecēdēs. qz o³bis
 non sibi determinat motum sed illi inest motus a
 mouente. Tum secundo motus est actus entis
 in potentia ad terminum motus. ergo caelum cuz
 sit mobile est in potentia ad terminum motus quē
 est quies. patet antecēdēs tertio physicorū tex
 commentū. 9. Tum tertio quia potentia ad vbi
 est finita. ergo caelum est potens aliquando quie
 scere. Tum quarto astz naturaliter mouetur.
 ergo vbi fertur ibi habet naturaliter quiescere. s³
 ad zenith astz celi mouetur. ergo ad zenith habz
 astz naturaliter quiescere. patet cōsequētia p³i
 ma ex primo celi textu cōmēti 92. vbi cūqz fer
 tur aliqd s³ nāz ibi manz s³ nāz. Tū 5° qz subā
 p³cedit ac⁹is rōne et notitia et tēpē 7° me⁹ te⁹ co¹
 4¹ g⁹ impo⁹ est dari ac⁹is a⁹ct⁹ū ut motū q²titatē
 figuraz 7c. Ad p³ po⁹ est 2°. s. po⁹ et p³ p³i
 ma non frustratur. secunda dō sic. potentia igit⁹
 celi ad quietem p³iuatiua est. ideo non incōuenit

eam frustrari. patet exēplo in ellemēto frāe in quo
 ppetual quies pp absentia cause mouētis. Ad
 secundam confirmationem mot^{us} aeternus finitū bz
 in potentia et nō in actu et ad illuz mobile ē in po^o.
 Ad tiam pfirmationē rīdet Auer. in de subā
 orbis ca^o 5. si cælū ex se mouet. s. a stute extensa
 finiret mot^{us} eius: s. qz ille mot^{us} ē a stute extrin^{ca}
 iō nō finiet. Ad qrtā pfirmationē ellicif rīō ex
 Auer. ibi co^o 84. qz ibi est sermo d corpib^{us} recta
 rū dimensionū. Scire debes rectitudine dimē/
 sionis nō attendi penes corpis figurā. qz ellemētū
 ignis: qzuis esset sphaerice figure adhuc rectaz di/
 mensionū ē. similif qzuis aq^{ue} et fre sup^{er} curua sit:
 tū rectaz dimensionū sunt: corpa igit sibi deimā
 tia motum circularē curuaz sunt dimētionū. et de
 terminantia sibi motū non sphaericū rectaz sunt
 dimētionū. maxime. n. pprie in ellement: qz nō si/
 bi eēn^{ter} si^{nt} deter^{minant} penes eoz nāz sibi deimāntē
 motum rectū attendif dimētionū rectitudo. Ad
 qntā pfirmationē glosat Auer. ibi de acc^{ibus} deter/
 minat^{is} existentib^{us} in mā pzia: qm materia p^{ri} pce/
 dit illa tpe et. Tertia via ar^{istotelis}. Omne composi/
 tum ē nouum: sed motū est compositū. saltem acci/
 dentale. s. ex s^{ub}to et motū g^{enerat} et. Secūdo oē qd mo^{us}
 ex quodā in quodam trāsmutat^{is} p^{ri} cæli vbi Auer/
 rois co^o 86. in omni trāsmutatione o^{mn}is et a quo ē
 sit diuisum ab eo ad qd est: nisi trāsmutatio sit oc/
 ciosa. Item ex primo phy. te^o co^o 41. prin^{ci}palis mo/
 tus sunt pzia. Itē p^{ri}mo phy. mot^{us} tria sunt prin^{ci}palia
 scilicet mā forma et priua^o. g^{enerat} motus aeterni tria sunt
 prin^{ci}palia g^{enerat} priuatio est motus aeterni prin^{ci}palis: sed qm pri/
 uatio ē tunc motus nō est. g^{enerat} aliqñ motus cæli non
 est et. Ad p^{ri}mo motū bz nouitate ibi. qz illius vna
 ps ē in oriente vbi p^{ri}uit in occidente et sufficit hac
 nouitas illi composito. Ad 2^{am} rīdet Auerrois
 p^{ri}mo cæli te^o co^o 87. in motu cæli ē p^{ri}arietas aliq^{ue}
 modo et aliquo mō non. qz cum reuertit^{ur} circulus
 ad idem punctum nō est ibi p^{ri}arietas. sed cū mo/
 uetur cælum ab vno extremo diametri circuli ad
 aliud extremū eiusdem diametri est ibi p^{ri}arietas.
 Item Auerrois p^{ri}mo cæli cōmento 32. motus cir/
 cularis duplicif accipit in ymagi^{ne} abstract^a a mo/
 to et sic motus bz contrariū. s. cū ymaginabimur
 duos motus sup eundem polum circa idēz centz
 ad diuerfas ptes. 2° accipitur inqūatū est i cor/
 pore moto fm naturam. et non bz p^{ri}ariū. non. n.
 rectus circulari p^{ri}ariatur. qz tunc duo vni extre/
 me p^{ri}ariarent: qz omnis motus rectus bz aliuz
 motum rectum sibi contrarium. dōz est igit si mo/
 tus est a quodam in quoddam re et rōne distincta
 qz ille non est aeternus sed si est a quodāz in quod/
 dam idem re sed rōne distinctum qz pōt esse aeternus.

nus. Quarta via arguit ex natura motus. Nul/
 lum vere effectum est aeternum: sed motus est esse/
 tus vere ergo et. Confirmatur nullum corrupti/
 bile de se est aeternum ab alio: sed motus cæli est
 corruptibilis de se. qz ipse habet contrarium. quia
 ei priuatiue opponitur quies. probat maior quia
 si sic: natura contingentis mutaretur in necessari/
 um. Ista probatiōe vtitur Auerrois contra Aui/
 cennam et Alexandrū ad probandum qz cælum
 non est corruptibile d se et aeternum ab alio. Se/
 cundo cælum non mouetur ergo et cætera. proba/
 tur antecedens. quia cælum manet continue in eo/
 dem loco in quo prius: quia in distantia equali a
 centro. ratio est Aristotelis sexto physicozum tex/
 tu cōmenti octuagesimiquarti. Secundo quia
 in cælo non est motus prof luxu forme seu secun/
 dum formam neqz pro forma fluentie seu secun/
 dum materiam. quia motu cæli non acquiritur
 aut perditur forma et sic aut non est aut frustra ē.
 Tercio quia cælum non resistit intelligētie. er/
 go cælum non mouetur patet consequentia quia
 omnis velocitas motus sequitur proportionē agē/
 tis supra resistentiaz probatur antecedens primū
 quia aliter cælum moueretur cum fatigatione et
 pena. Causa enim fatigationis animalium inse/
 riorum in motu est secundum Auerroem in de s^{ub}stā/
 ntia orbis capitulo secundo contrarietas ca/
 dens inter declinationem anime et declinationem
 corporis. Quarta quia omnis motus componi/
 tur ex tractu et pulsū 7° physicozum textu cōmen/
 ti decimi: et tertio de anima textu cōmenti. 55. aut
 igitur motus non est in cælis aut saltē non ē aeternus.
 Tercio principalit^{er} omnis motus successi/
 uus est de contrariō in contrarium: aut igitur mo/
 tus cæli datur terminus. et sic ipse est finitus: aut nō
 datur: et sic est ille motus occultus aut nō existens
 ratio est Arist. 8° phy. te^o co^o 16. Quarto ex
 p^{ri}mo cæli co^o 58. impo^{ssibile} est fieri qd non p^{ri}us factū
 esse. s. motum cæli p te impo^{ssibile} est factū esse. g^{enerat} mo/
 tūz cæli impo^{ssibile} est fieri. Quinto oē numeratūz
 est finitum: s. motus cæli est numeratus. quia ipse
 est numerus motus. g^{enerat} et. Ad p^{ri}mo Auer. 12. me/
 tha^o co^o 41. excipit a a^{eterno} motum cæli: in subā. n.
 effecta ē mā respiciens genus formaz ad quas est
 in po^o et hanc po^o frustrari ē impossibile vt p^{ri}xi.
 sed motus cæli qz priuatiue o^{mn}is habet fm totū suū
 genus ē corruptib^{ilis}: q. n. p^{ri}ma^o o^{mn}is bz nō d nā sua
 aeternitatem habet 12° methaphysice cōmento
 37. sed quia subiectum respicit priuationēz purā
 quam nulla forma comitatur: non autem datur
 agens intendens priuare solūz ideo non est agens
 quietatiuum cæli. sed agens motum est inuariā

bile: ideo p̄tinuat ipsum. Ad p̄firmationem in
 permanentibus seq̄ p̄tingens mutari in necessa/
 rium. qm̄ illius q̄libet pars simul manet: et totus ē
 contingens ex se q̄b̄ in perpetuū fm̄ se et quālibz
 partem sui p̄petuatur: sed motus eo q̄z successiuus
 est ideo q̄uis perpetuus non sequitur ipsum fieri
 necessarium: qm̄ illius partes p̄tinue desinunt eē
 q̄b̄ repugnat enti necessario. verūm motus ē neces/
 sarius ad hunc sensum. q̄z nō pōt esse qn̄ caluz mo/
 ueatur: esse igitur motus q̄z dependet ex subiecto
 et effi^{te} quoz vtrūqz est aternū et naturaliter alte/
 ri applicatum perpetuari pōt: et sic ratio Auerro.
 valet p̄tra alios et nō p̄tra ipsum. Ad secunduz
 negatur aīis ad primam p̄bationem mouentur cor/
 pora caelestia p̄fecte: sunt autem in loco per acci/
 dens differunt enim a mundo qui est in loco p̄ par/
 tem. et mouet localiter per partes. et non p̄ accidēs
 et est aternus per partem. Igitur mobilia recte
 sint in loco per se: non tamen propter hoc sphaeri/
 ce mobilia sunt in loco per se. q̄z recte mobilia in/
 digent continente sed sphaerice mobilia non indi/
 gent eo. intelligendo tamē in rōne q̄ sphaerica sunt
 q̄z erratica extrinseco indigent continente. s. stella/
 to accidit tamen sphaerico contineri quoniam su/
 perficie propria terminatur et c. Ad probatio/
 nem assumpti moueri lo^r est dupliciter scilicet fm̄
 materiam et fm̄ formam: fm̄ materiam est mutari
 locum. et moueri circa centrum est mutare locum
 fm̄ formam Auerrois autem 8° phis. cōmento
 76. allegat se in 6° phisicorū cōmento 85. tunc di/
 co q̄z cælum mo^r fm̄ formam et non mo^r fm̄ mate/
 riam: distinctio cū dictū est Auerrois quarto phy/
 sicorum cōmento 45. alia est distinctio Auerrois
 primo de generatione cōmento 25. cælum mo^r f3
 partē et nō fm̄ totum. Ad secundam probatio/
 nem Auerrois tertio phisicorum cōmento 4. et
 5° phis. cōmento 9. per fluxum seu fm̄ samā et per
 formā seu fm̄ veritatem nō intelligit de locali mo/
 tu illam distinctionem: q̄z si sibi erit locus fluēs
 non fm̄ totum sed fm̄ partē. Ad t̄tia p̄bationē
 2^a intelligi pōt cælū resistere intellie. vno^o q̄z des/
 minet sibi motū diuersuz a motu dato ab intellia
 orbis. et hac resi^{ta} nō resistit cælū: q̄z fatigaret et la/
 boraret aīal caeleste dū moueret. a^o q̄z sit orbis
 talis in po^a qualis ē intellia in ac^a etuali et h^o cæl/
 lum resistit intelligentie: et ē p̄portio agentis supra
 resistantiam ibi q̄ est cā velocitatē in motu. Con/
 tra si resistantia talis sufficit p̄ motu se^r p̄būz 4°
 phis. te^o co^o 71. s. q̄z sim^r moueret in vacuo. q̄z mā/
 illius est in po^a illius loci c^o ē forā ellit in po^a etu/
 ali: cum igit cælū me^m extrinsecū nō resistat: sicut
 neqz simplici in vacuo: tunc aut succē^{te} mouebit

simplex in vacuo. aut subito mouebit cælū. non. n.
 apparet rō diuersitatē hic et ibi. 8° assignando
 diuersitatē hic et ibi. Et in po^a ptes grauis deco/
 sum nō est cā successione in motu simplicis in va/
 cuo q̄z quāte velo^r pōt vna pars puta inferior re/
 cedere a loco in quē pōt superior pars intrare: tā/
 te veloci^r pōt pars superior moueri sequēdo aliā
 partem: sed infit^{te} vel^{te} potest pars inferior rece/
 dere. q̄z potentie parti supra nullam resistantiam ē
 infinita magna proportio q̄z c. Sed in cir^r mobili
 habet vna pars locum alterius intrare: et si vna ps
 quiesceret alia moueri non posset. q̄z non rare fieri
 neqz comprimi potest cælū: neqz diuidi: neqz pe/
 netrari et c. q̄z p̄cise quante velo^r recedere pōt vna
 vna pars tante velo^r inseq pōt alia ps partē rece/
 dentē. sed p̄cise fm̄ velocitē sequentē p̄portionez
 agentis supra resistantiam pōt pars recedere. q̄z p̄
cise fm̄ velocitatem sequentē p̄portionez agen/
 tis supra re^{te} pōt vna ps locū alterius intrare. diū
 igit inter sim^r in vacuo et cælū est: q̄z vnus illoz
 mutat in vacuo alius vero mutat in pleno. hec aut
 resistantia quā bz cælū ad intelligentiā non ē apta
 facere mouens fatigari. q̄z causa fatigationis nō ē
 hec resistantia sed ē q̄z motor mouet quando mo/
 uet fm̄ Auerrois 8° phis. co^o 83. intelligentia aīa
 mouens cælum nō mouet a se qm̄ mouet ideo et c.
 Ad quartā p̄bationem intelligit Aristot. q̄z mo/
 tu ab extra nō at de motu ab intra: q̄lis est motus
 cæli q̄z mo^r a prim^o sui intrin^o. s. ab aīa dāte illi esse.
 Ad t̄tiu dictū ē quō mot^r cæli bz p̄mū et quō n.
 Ad q̄rtū istā dicit Auer. ibi importare hoc q̄z
 impo^{te} est vt sit impo^{te} est incipere. alij concedūt
 motum habere factum eē l3 incomplete simul cu3
 ipso fieri. Ad quintum numerat temp^r motus
 finitos: q̄z soluz ea mensurāt tpe q̄ excedunt a tpe
 sed motus aterni si numerantur solum fm̄ partes
 numerantur. et si primus motus numeratur soluz
 a posteriori numerari pōt. solum. n. motus primi
 mobilis est minimus. q̄z est velocior i minor tpe fa/
 ctus fm̄ pte et c. iō ipse vt mesuratiuus est tps ma/
 terialiter et incomplete: sed vt diuiditur per prius
 et posterius ab aīa sic est tempus for^r. patet igit q̄z
 tempus sequit motum vt in de subā orbis cap. 2°
 Auer. et in des^{te} des^{te} disp^{te} prima dubio 15. et q̄z
 tū est vnuz tps 4. phis. te^o co^o 130. et in des^{te} de
 structionum disp^{te} dubio 16. et q̄z tps mālū ē ipse
 motus et q̄z formalr complet per aīaz.

Abūm quartum vtrū motus cæli sit na/
 d turalis. 8° q̄z sic. p̄fecta. n. exīte reddito.
 ne eiusdē supra se ipsum p̄ medium aliq̄
 et nālissima in principio motuo: erit et motus p̄fē.